

# Este(e)ticul cotidian?

**Liviu DĂNCEANU**

Ca să răspund trebuie neapărat să uit că estetica este de multe ori eticul dinafară, iar etica seamănă cu esteticul dinăuntru. Să uit, dar să înțeleg. N-am să pricep însă niciodată de ce pentru nerespectarea legilor nemiloase ale eticii ești pedepsit, în timp ce pentru nesocotirea pașnicei ordini estetice ești achitat *ipse dixit*. În lumea de azi, mai mult ca oricând, esteticul are șanțurile lui de scurgere, unde lăturile sunt deversate tocmai pentru ca cei ce le produc să nu se înece în ele. Eticul, la rândul lui, are suficiente vârtejuri și abisuri pentru ca doritorii să se poată cufunda, punându-și în joc integritatea, așa cum cartoforii își joacă averea. Există un preț plătit de suflet pentru ocuparea corpului, așa cum un locatar plătește chirie pentru casa ce o locuiește. Un preț sinonim cu maladiile somatice. Eticul și esteticul au, se putea altfel?, maladiile lor specifice. Bolile etice însă prezintă un avantaj imens față de bolile estetice: dispar într-o clipită prin împlinirea dorinței care le pricinuieste, căci ele se nasc dintr-o precaritate de ordin moral, social, spiritual. Bolile estetice sunt, de cele mai multe ori, incurabile, cronicizându-se și agonizând, fără a antrena suferința îmbolnăvirii, dar, vai, și speranța vindecării. Se spune că țărani, ca și oamenii de lume, sfârșesc prin a-l disprețui pe omul pe care-l înșeală. Tot așa, în muzica de azi, producțiile tip cacealma îi desconsideră tot mai abitir pe consumatorii lor. Iar aceștia din urmă dezvoltă un adevărat cult pentru zoaiele sonore impecabil ambalate și promovate. Așa se face că genurile cele mai savurate – trash-ul, rap-ul și manea-ul – sunt ca niște bancuri fie absurde, fie porcoase spuse pe șleau de către șmecheri (mulți dintre ei, autentici șmenari), care își bat joc copios de cei ce le ascultă. Nu cunosc nimic mai nimicitor decât poantele mânuite de pehlivanii profesioniști, cei ce torn cu voluptate în zgomotele și paraziții muzicilor lor un acid cu miros pestilențial, care roade atât de bine conștiințele asupra cărora cade, încât le preface în schelete bine spălate și frecate cu peria. Mai sunt și bancurile șarlatanilor amatori. Ele au, dincolo de căptușeala soioasă, un anume tiv dantelat cu care petrecăreții ori, pur și simplu, demoralizații își asezonează ciorovăielile sau, dimpotrivă, tăcerile obligatorii. În orice caz, grosul speciilor de divertisment sunt exersate azi pentru a mărturisi despre morala plăcerii și nu pentru plăcerea de a face morală. Forând la rădăcina plăcerii, muzicanții noștri se îndepărtează de fructele ei. Din exaltare irațională, care rezultă din ceea ce pare a fi demn de alegere, vorba lui Diogene, plăcerea devine, ca la Epictet, nadă a răutății care, pusă înaintea unui suflet lacom, îl atrage lesne în unda pieirii. Actul forării îl presupune și pe cel al escavării. Numai că, în muzica actuală se escavează copios sublimul și se lasă neatins, ba chiar se sporește derizoriul. Estetica tradițională ne spune că sublimul seamănă mereu cu el însuși. Din estetica vieții cotidiene aflăm că derizoriul distribuie pe săturate versatilitate, cameleonism. Sublimul e imun, inalterabil. Derizoriul, în schimb, e mistificabil și contagios. Cum contagioasă este viața muzicii cotidiene - coborâtă din ignoranță și depravare, din meschinărie și idolatrie, și urcând spre tihna căpătuielii și himera puterii. Pentru stoparea pandemiei este, evident, nevoie de măsuri drastice, pliate pe cunoașterea simptomatologiei și pe acroșarea unei scheme de tratament. Indiciile contaminării muzicii actuale cu virusii festei și al momirii sunt: 1) plasarea artei sunetelor sub zodia consumismului; 2) transformarea muzicii dintr-o afacere exclusiv „live”, într-o entitate eminentemente reprodusă; 3) poziționarea potențioanelor mijloacelor de reproducere la limita lor maximă; 4) difuzarea produsului sonor într-o manieră torențială, cu o copleșitoare incontinență la nivelul subconștientului individual și colectiv; 5) expunerea, dar și supunerea opusului muzical la legislația tipică



Photo: Mihai Cosma © 2010

produsului industrial: consumul trebuie să fie năvalnic, eficient; muzica se cade să se învechească repede, așa încât să se creeze necesitatea unui nou produs; 6) universalizarea gustului pentru muzică: toate colectivitățile consumă și agreează același gen de muzică (aproape invariabil, de divertisment); 7) melomanul nu mai palpează ființa muzicii, așa cum făcea, bunăoară, atunci când mângâia el însuși un instrument ori când solmiza cu propriile-i puteri o partitură, ci reduce acum muzica la un simplu obiect de ascultare; actul receptării a devenit astfel din activ, unul pasiv; 8) lumea nu mai percepe opera muzicală în mod autonom, în deplină conștiință, aceasta fiind auzită ca un fundal sonor, ca un comentariu „plezivist” la alte operații domestice; 9) muzica se transformă din cântec și eufonie, în rumoare, frizând umoarea și chiar oroarea; 10)

aventura muzicii se deplasează dinspre centru (locuit de elite sau, în orice caz, de inițiați) către periferie (dominată de spiritul gregar, atavic). Cât despre remedii, vorba aceea: numai de bine. Ce mai poți ameliora atunci când atât organele cât și funcțiile sunt atinse profund de cangrena derizoriului? Nici tratamentul naturist, pur, nepoluant, și nici cel alopat, oricât de intensiv ori șocant ar fi el, nu credem că mai poate stopa proliferarea metastazelor de pe trupul artei sunetelor. Mai ales că peste tot muzica poartă cu ea zvonuri de derizoriu. Zoruri de derizoriu!

## DIN SUMAR

|                                  |              |
|----------------------------------|--------------|
| <b>Meridian, Zilele SNR-SIMC</b> | <b>3</b>     |
| <b>Corul Academic Radio</b>      | <b>4-5</b>   |
| <b>Verdi redivivus</b>           | <b>8</b>     |
| <b>Universitaria</b>             | <b>9</b>     |
| <b>Balet</b>                     | <b>11</b>    |
| <b>Pagina corală</b>             | <b>14</b>    |
| <b>Érdi Tamás</b>                | <b>15</b>    |
| <b>Ansamblul Contemporan</b>     | <b>16</b>    |
| <b>De la Cluj la... Paris</b>    | <b>17</b>    |
| <b>Punctul pe j... azz</b>       | <b>18</b>    |
| <b>Marina Voica</b>              | <b>19</b>    |
| <b>Eurovision</b>                | <b>20-23</b> |
| <b>Music-hall</b>                | <b>24-25</b> |
| <b>Muzica pe micul ecran</b>     | <b>27</b>    |
| <b>Spectacole de calitate</b>    | <b>28-29</b> |
| <b>Regal coregrafic</b>          | <b>32</b>    |
| <b>Adio, Dan Ștefănică!</b>      | <b>33</b>    |